+ در ضمیمه «چمدان» بخوانید

۹ دلیل برای آن‌که بیشتر سفر بروید

در حاشیه اجلاس نماز و با حضور رئیس جمهور

بیرانوند «سفیر نماز» شد

۴

جام جم

WWW.JAMEJAMDAILY.IR

روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران

پنجشنبه ۱۵ آذر ۱۳۹۷ | ۲۸ ربیع‌الاول ۱۴۴۰ | ۲۰ صفحه | سال نوزدهم - شماره ۵۲۶۶ | استان تهران و البرز ۱۰۰۰ تومان - دیگر استان‌ها ۵۰۰ تومان | Thursday - 2018 DEC 6

جام‌جم ۶ دلیل عدم بازگشت بخشی از ارز صادرات غیرنفتی را بررسی می‌کند

۱۵ میلیارد یورو «غیرنفتی» کجاست؟

از مجموع حدود ۲۶/۸ میلیارد یورو صادرات غیرنفتی ایران در ۸ ماه نخست سال جاری بیش از ۱۵ میلیارد یورو به سامانه نیما نیامده است، اما این به‌معنی گم شدن این پول نیست...

۳

گزارش میدانی جام‌جم از تداوم دلالی حیوانات در بازار مولوی

از راکون تا توله شیر در کوچه مرغی‌ها...

۱۳

جنبش دانشجویی از نظر شاخص عدالت‌خواهی استکبارستیزی و پرسشگری در چه وضعیتی قرار دارد

دانشجو بیدار است...

فردا ۱۶ آذر روز دانشجو است؛ سالگرد شهادت سه دانشجویی که سال ۳۲ در جریان اعتراض به سفر رئیس جمهور آمریکا به کشورمان توسط ماموران پهلوی به شهادت رسیدند.

اکنون در ۴۰ سالگی انقلاب اسلامی، جنبش‌های دانشجویی نقش قابل توجهی در شکل‌دهی فضای دانشگاه‌ها داشته و البته نگاه ویژه‌ای از سوی نهادهای مختلف به جنبش‌های دانشجویی وجود دارد. تشکل‌های دانشجویی همواره با دقت شرایط سیاسی کشور را رصد کرده و مطالبات دانشجویان را در جلساتی که با مسؤولان دارند پیگیری می‌کنند.

۲

۱۸

رامتین خداپناهی در گفت‌وگو با جام‌جم از حضورش در بانوی عمارت می‌گوید

تجربه هم‌بند شدن با «میرزا رضای کرمانی»

۵

گزارشی از انتصاب ۲ جوان نخبه در صداوسیما

مدیران جدید رسانه ملی را بشناسید

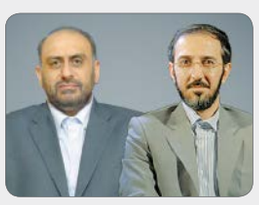

۶

بیشتر بخوانید

چگونه صداوسیما می‌تواند بدون قانون اداره شود؟

صحت‌سنجی ادعای مطهری درباره رسانه ملی

۱

معرفی و بررسی ۱۰ ابزار کاربردی که به صورت دستی می‌تواند روی خودروی شما قرار بگیرد

امکانات جادویی برای ماشین‌های معمولی

۱۵

هنرمندان از واردات تابلوهای خطاطی از چین انتقاد کردند

خدا قوت چشم بادامی!

۹

زنگ انشاء

حامد عسکری

پدر خودتان را در یک صفحه توصیف کنید

۲۰

یادداشت

۱۶ آذر: اولین پرخاش پرخروش ایرانیان به کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲

عبدالله شهبازی
مورخ و پژوهشگر

نخستین اعتراض پرخروش به کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ در تظاهرات روزهای ۱۴- ۱۶ آذر ۱۳۳۲ دانشجویان دانشگاه تهران تجلی یافت. این تظاهرات به دو دلیل بود: نخست، اعلامیه تجدید روابط ایران و بریتانیا که روز شنبه، ۱۴ آذر ۱۳۳۲/ ۵ دسامبر ۱۹۵۳ همزمان در لندن و تهران انتشار یافت. دوم، انتشار خبر سفر قریب‌الوقوع ریچارد نیکسون، معاون ژنرال دوایتآیزنهاور رئیس جمهور آمریکا، به ایران که در اعلامیه‌های آن زمان او را «بازرگان مرگ» و «دلال کمپانی‌های بزرگ نفتی» خواندند. در ۱۵ آذر تظاهرات به خارج از دانشگاه کشیده شد و به زدوخورد و دستگیری گروهی از دانشجویان انجامید. با تشدید تظاهرات، در روز دوشنبه، ۱۶ آذر/ ۷ دسامبر، نیروهای لشکر ۲ زرهی به دانشگاه تهران اعزام و با تیراندازی آنان سه دانشجو کشته شدند.

حادثه خونین ۱۶ آذر دو روز پیش از سفر ریچارد نیکسون و دیدار با شاه (چهارشنبه، ۱۸ آذر/ ۹ دسامبر) و دو هفته پیش از سفر دنیس رایت، کاردار تازه منصوب شده بریتانیا، به ایران (دوشنبه، ۳۰ آذر/ ۲۱ دسامبر) رخ داد. از آن پس ۱۶ آذر، بعنوان «روز دانشجو»، به نماد اعتراض مردم ایران به دخالت آمریکا و سایر قدرت‌های خارجی در امور داخلی ایران بدل شد.

تا پیش از کودتا، شاید بجز در نزد برخی خبرگان آشنا با سیاست جهانی، و نیز در نزد کمونیست‌ها که رقیب ایدئولوژیک «بلوک غرب» بودند، آمریکا در چشم عامه ایرانیان بعنوان قدرتی سلطه‌گر و متجاوز مشهور نبود. احزاب سیاسی ناسیونالیست، که عضو جبهه ملی ایران بودند، آمریکا را «قدرت سومی» معرفی می‌کردند که تحکیم پیوند با او می‌تواند ایران را از نفوذ دو قدرت بزرگ سنتی، بریتانیا و روسیه، برهاند. این تداوم نگاهی است که از دوران متأخر قاجاریه در میان بخشی از تجددگرایان مدعی اصلاحات، برخی بدنام و وابسته و برخی خوشنام و دارای حسن‌نیت، هم به آمریکا و هم به فرانسه، وجود داشت.

در دو دهه اخیر برخی مقامات بلندپایه ایالات متحده آمریکا با نظر غالب مورخین هم‌رأی شدند که یکی از مهم‌ترین عواملی که نفرت از نظام سیاسی حاکم بر آمریکا را در مردم ایران پدید آورد، و ثمره آن در انقلاب اسلامی ۱۳۵۷ و تحولات پسین آن نمایان شد، کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ بود. به این دلیل، در ۲۸ اسفند ۱۳۷۸/ ۱۷ مارس ۲۰۰۰ مادلین‌آلبرایت، وزیر خارجه دولت بیل کلینتون، و سپس باراک‌اوباما، رئیس جمهور وقت، اولین بار در سخنرانی ۱۴ خرداد ۸۸/ ۴ ژوئن ۲۰۰۹ در قاهره، و سپس هیلاری کلینتون، وزیر خارجه اوباما، در ۴ آبان ۱۳۹۰/ ۲۶ اکتبر ۲۰۱۱ نقش مداخله‌گرانه دولت آمریکا را در کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ پذیرفتند. این سخنان، صرفنظر از بی‌نتیجه بودن تأثیر آن بر ایرانیان، دستاویزهای حقوقی محکم و قابل استنادی برای ایران فراهم آورد.

کودتای ۲۸ مرداد بعنوان اولین عملیات کودتایی سازمان تازه تأسیس اطلاعاتی آمریکا (سیا) شهرت یافته که چنین نیست.

اول، اسناد و تحقیقات منتشرشده در دهه اخیر روشن می‌کند که سیا یک سال پیش در کودتای اول مرداد ۱۳۳۱/ ۲۳ ژوئیه ۱۹۵۲ ژنرال محمد نجیب و سرهنگ جمال عبدالناصر در مصر (ساقط کردن ملک فاروق و پایان دادن به سلطنت خاندان محمدعلی پاشا) نقش جدی داشت. در این کودتا نیز، همچون کودتای مرداد سال بعد در ایران، مسئولیت منطقه جنوب غرب آسیا و شمال آفریقا در سیا با کرمیت روزولت بود. پس از کودتای مصر، روزولت از اکتبر ۱۹۵۲ در قاهره مستقر شد و با جمال عبدالناصر رابطه نزدیک دوستانه برقرار کرد. ولی، با رشد فزاینده گرایش‌های ضد اسرائیلی در ناصر، تحول فوق به پیدایش «ناسیونالیسم عربی» و پیامدهای ضدآمریکایی- ضدانگلیسی آن انجامید و بدانجا کشید که از سال ۱۹۵۶/ ۱۳۳۵ سیا و سرویس اطلاعاتی بریتانیا (ام.آی. سیکس) سناریوهای مشترکی را برای پایان دادن به حکومت ناصر آغاز کردند. بهرروی، برخی محققین سرآغاز پیوند ارتش مصر با آمریکا و استقرار نظام سیاسی- اقتصادی میلیتاریزه در این کشور را، که تاکنون تداوم یافته، از کودتای فوق می‌دانند.

دوم، دستکاری در فرایندهای سیاسی جامعه ایرانی در سال‌های اولیه پس از شهریور ۱۳۲۰ و سقوط رضا شاه، که به کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ انجامید، تنها کار سیا نبود. کانون‌های متعدد در آن نقش داشتند؛ از سرویس اطلاعاتی بریتانیا (ام.آی. سیکس)، که مربی و متحد سازمان سیا بشمار می‌رفت، تا کارگزاران «کارتل نفت» آمریکا، که در پی دور زدن «قانون ضد انحصار» در آمریکا و ایجاد پیوند استوار با سیاست رسمی دولت فوق در منطقه خاورمیانه و نیز سهیم شدن در نفت ایران بودند، تا عوامل دو کمپانی نفتی رویال‌داچ شل و توتال (شرکت نفت فرانسه آن روز). این کمپانی‌های خصوصی آمریکایی و غیرآمریکایی در سال ۱۳۳۳/ ۱۹۵۴ قرارداد کنسرسیوم را با ایران منعقد کردند و کارتل نفتی جدید و فراملیتی عظیمی پدید آوردند که تا اوائل دهه ۱۹۷۰ میلادی بر ۸۵ درصد ذخایر نفت جهان تسلط داشت.

دیدار ۱۸ آذر ۱۳۳۲ در تهران نخستین ملاقات ریچارد نیکسون و محمدرضا پهلوی و سرآغاز پیوندی طولانی میان این دو بود.

ادامه در صفحه ۲

چگونه صداوسیما می‌تواند بدون قانون اداره شود؟

صحت‌سنجی ادعای علی مطهری درباره رسانه ملی

علی مطهری، نایب رئیس مجلس در اظهاراتی جدید، صداوسیما را مورد انتقاد قرار داده و مدعی بی‌قانون بودن این سازمان شده است. وی در این سخنان خود که در اجلاس مدیران و رؤسای مراکز و دفاتر استانی خبرگزاری ایرنا بیان شد درباره این ادعای خود گفته است: بعد از اصلاح قانون اساسی انتخاب رئیس سازمان با مقام معظم رهبری شد و بعد از آن قانون اصلاح نشده است، لذا مدت زیادی است صدا و سیما بدون قانون اداره می‌شود.

این صحبت‌های مطهری در حالی بیان شده که سازمان صداوسیما دارای پنج قانون اختصاصی است. این قوانین عبارتند از قانون تشکیل سازمان رادیو تلویزیون ملی ایران مصوب سال ۵۰، قانون اداره سازمان صدا و سیما مصوب سال ۵۹، قانون خط مشی کلی و اصول برنامه‌های صداوسیما مصوب سال ۶۱، قانون اساسنامه صداوسیما مصوب سال ۶۲ و مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص نحوه اجرای اصل ۱۷۵ قانون اساسی در بخش نظارت که مصوب سال ۷۰ است.

این پنج قانون در حالی فعالیت‌های صداوسیما را پوشش می‌دهند که غالب نهادها در کشور با یک قانون اختصاصی یعنی همان قانون اساسنامه خود اداره می‌شوند و صدا و سیما تنها دستگاهی است که این حجم از قوانین اختصاصی را داراست.

علاوه بر این قوانین اختصاصی هزاران قانون عام دیگر از جمله قوانین بودجه سنواتی، قوانین پنج ساله توسعه کشور، قانون محاسبات عمومی، قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا، قانون ممنوعیت بکارگیری بازنشستگا، قانون حمایت از حقوق معلولان و... برای این سازمان تکالیف متعددی وضع می‌کند. اظهارات علی مطهری را از یک بعد دیگر هم می‌توان مورد نقد قرار داد و آن این‌که اصولا هیچ دستگاه و نهادی در کشور نمی‌تواند بدون قانون اداره شود.

اظهارات علی مطهری در حالی است که قانون خط مشی کلی و اصول برنامه‌های صدا و سیما در ۶۵ ماده اصول و چارچوب برنامه‌های سازمان را ترسیم می‌نماید و قانون اساسنامه این سازمان شامل ۳۰ ماده بوده و صدا و سیما بر مبنای آنها اداره می‌شود. همچنین با عنایت به نظارت مضاعفی که اصل ۱۷۵ قانون اساسی برای سازمان صدا و سیما پیش‌بینی کرده است مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص نحوه اجرای اصل ۱۷۵ قانون اساسی در بخش نظارت بر این سازمان حاکم بوده و نظارت قوای سه‌گانه از این طریق بر سازمان اعمال می‌شود.

تورم قوانین

بنابراین بدون قانون اداره شدن صدا و سیما سخن درستی نیست چراکه با توجه به قوانین ذکر شده می‌توان گفت که در مقایسه با دستگاه‌های اجرایی کشور بیشترین حجم از قوانین اختصاصی در سازمان صدا و سیما وجود دارد. بر این اساس می‌توان ادعا کرد که این رسانه با تورم قانونی نیز روبه‌روست.

در عین حال نکته دیگر این است که قوانین صدا و سیما علی‌رغم این‌که بسیار کامل است در برخی موارد نیاز به مقداری به‌روزرسانی دارد، اما مطرح کردن این‌که صدا و سیما بدون قانون اداره می‌شود سخن اشتباهی است.

صداوسیما بدون قانون نیست

در همین حال احسان قاضی‌زاده هاشمی، عضو شورای نظارت بر صدا و سیما گفت: قطعا اینگونه نیست که صداوسیما قانون نداشته باشد.

این نماینده مجلس در واکنش به اظهارات علی مطهری مبنی براینکه صداوسیما قانون ندارد، اظهار داشت: صداوسیما بدون قانون نیست و قانونی که مربوط به دهه ۶۰ است را دارد.

عضو شورای نظارت بر سازمان صداوسیما تصریح کرد: اختیارات و سرپرستی‌هایی هم داشته است که این اختیارات و سرپرستی‌ها به رئیس سازمان تفویض شده است.

وی با رد اظهارات مطهری گفت: قطعا این اظهارات که صداوسیما قانون ندارد درست نیست.

صداوسیما با قانونی که از قبل بوده اداره می‌شود

غلامرضا کاتب، دیگر عضو شورای نظارت بر سازمان صداوسیما هم گفت: صداوسیما بر اساس همان قوانینی که از قبل وجود داشته اداره می‌شود.

وی در واکنش به اظهارات علی مطهری تصریح کرد: قانون مربوط به شورای نظارت بر سازمان صداوسیما نیز در مجمع به تصویب رسیده است.

کاتب با تاکید بر این‌که در حال حاضر قانونی که صداوسیما براساس آن اداره شود وجود دارد، گفت: اما قانون مصوب مجلس برای صداوسیما هنوز به تصویب نرسیده است.

دیدگاه

سلبریتی‌ها و جای خالی آموزش

دکتر مجید صفاری‌نیا
روانشناس اجتماعی

چنانچه بخواهیم شخصیت سلبریتی‌هایی که در حوزه‌هایی غیرتخصصی ورود می‌کنند، بررسی کنیم، باید بگوییم بیشتر این افراد شخصیتی نمایشی و خودشیفته دارند. در واقع به تناسب همین خودشیفتگی اقدام به اظهارنظرهای غیرخردمندانه و بی‌اساس می‌کنند. افرادی هم که هوادار یا طرفدار سلبریتی‌ها هستند بر حسب علاقه‌ای که به آنها دارند، بدون تفکر نظر مطرح شده را قبول می‌کنند.

برخی سلبریتی‌ها با استفاده از شهرت و محبوبیتی که در جامعه دارند، اقدام به تبلیغ کالاهای غیراستاندارد کرده و مردم را به مصرف آنها تشویق می‌کنند. به همین دلیل باید رسانه‌ها و خود مردم برای بالابردن سطح سواد رسانه‌ای جامعه تلاش کنند. علاوه بر این بهتر است از راه‌های مختلف به این دسته از سلبریتی‌ها گوشزد کرد که آنها باید مراقب رفتارشان در شبکه‌های اجتماعی باشند، زیرا سلبریتی‌ها به همان اندازه‌ای که محبوب هستند، می‌توانند منفور هم شوند.

بنابراین یک سلبریتی باید تلاش کند با افزایش سطح دانش خود و ورود نکردن به مباحثی که به آنها اشراف ندارد در حق خود و مردم جفا نکند.

البته در این میان باید توجه کرد که معروف شدن بعضی آدم‌ها براساس خرد و آگاهی‌شان نیست و جامعه هم نسبت به همه آنها دید خردمندانه‌ای ندارد. در جامعه امروز شاهد تولد سلبریتی‌هایی هستیم که براساس ویژگی پوچ و بی‌ارزش به شهرت می‌رسند و طرفدارانی هم دارند، بنابراین باید تاکید کرد معروف بودن و طرفدار داشتن تضمینی بر سلامت روانی و برخورداری شخص از آگاهی نیست.

برای توانمند کردن اعضای جامعه دربرابر این دسته از سلبریتی‌ها باید به خود آنها و جامعه آگاهی داد. چراکه با ارائه آموزش و توانمند کردن چهره‌ها می‌توان از آنها در زمینه‌های مثبت و رفع مشکلات جامعه بهره برد. این افراد هوادار و طرفدارانی دارند که می‌توانند با تبلیغ و دعوت به کمک رسانی در اتفاقاتی مانند زلزله نقشی مثبت در جامعه ایفا کنند.

همچنین باید به آنها آموزش بدهیم که بهتر است راجع به هر مساله‌ای اظهار نظر نکنند؛ چراکه این روزها با گسترش شبکه‌های اجتماعی شایعه خیلی زود فراگیر شده و اثر مخربش را بر جامعه می‌گذارد.